

SUNDHEDSSTYRELSEN

Svarbidrag

Sundhedsstyrelsens bidrag til besvarelse af:

REU alm. Del spm. 808-8011 om behandling til forebyggelse af seksualforbrydelser mod børn

Sagsnr. 05-0801-711
Reference miax/SYP
T 23475292
E

Spørgsmålene lyder:

Spørgsmål 808

Vil ministeren henset til, at international forskning viser, at der endnu ikke er udviklet behandling med høj effekt for de personer, der begår seksuelle overgreb, navnlig dem, der begår seksuelle overgreb mod børn, jf. ”Behandling af seksualkriminelle” Madvig, Kristensen og Bengtson, Ugeskriftet.dk, 26. april 2021, oplyse følgende:

- Forsøger man i Danmark på baggrund af forskning at udvikle nye og bedre behandlingsmetoder, således at man forebygger seksualforbrydelser mod børn og voksne mere effektivt?
- Gennemføres der i Danmark forskning, der afprøver de behandlingsmetoder, der i udlandet har vist sig mest effektive til at forebygge seksuelle overgreb på børn og voksne, som man f.eks. gør i Sverige?
- Når der laves ny lovgivning indenfor straffelovens kapitel 24 om seksualforbrydelser, gennemføres der så forskning, der evaluerer, hvordan den ny lovgivning virker?

Spørgsmål 809

Vil ministeren oplyse, om der i Danmark, for at afværge seksuelle overgreb mod børn eller voksne, forskes i at udvikle initiativer, der kan forbedre kontakt til ikke-dømte personer med seksuelle interesser, der er i risiko for at skade andre, (f.eks. pædofile eller sadister), henset til at det i Danmark kan være svært for sådanne personer at få adgang til behandling?

Spørgsmål 810

Vil ministeren oplyse, om der i Danmark forskes i at udvikle indsatser, der tidligt kan nå unge mennesker med seksuelle tanker om børn og forebygge overgreb, idet international forskning viser, at seksuelle tanker om børn typisk starter i ungdommen, og at efterspørgslen efter hjælp til at håndtere disse tanker er stor, jf. Tozdan & Briken 2018, Houtepen et al. 2015?

Spørgsmål 811

Vil ministeren oplyse, om der i Danmark forskes specifikt i forebyggelse rettet mod unges brug af digitalt materiale, hvori der indgår overgreb mod børn, henset

Sundhedsstyrelsen
Islands Brygge 67
2300 København S
Danmark
T +45 72 22 74 00
E sst@sst.dk
www.sst.dk

til at produktion og forbrug af sådan materiale er stigende, og langt størstedelen af de personer, der for første gang tilgår dette ulovlige materiale, er under 18 år, jf. CSAM Users on the Dark Web, 2021?

Sundhedsstyrelsen er ved mail af 7. maj 2022 fra Sundhedsministeriet blevet anmodet om at bidrage til besvarelse af ovenstående spørgsmål.

Sundhedsstyrelsen skal i den anledning bemærke følgende:

Sundhedsstyrelsen varetager ikke prioritering og uddeling af forskningsmidler og ligger ikke inde med et overblik over igangværende forskningsaktiviteter på området, hvorfor Sundhedsstyrelsen har været i dialog med departementet og aftalt, at besvarelse vil omhandle den nuværende organisering af området og Sundhedsstyrelsens igangværende aktiviteter på området.

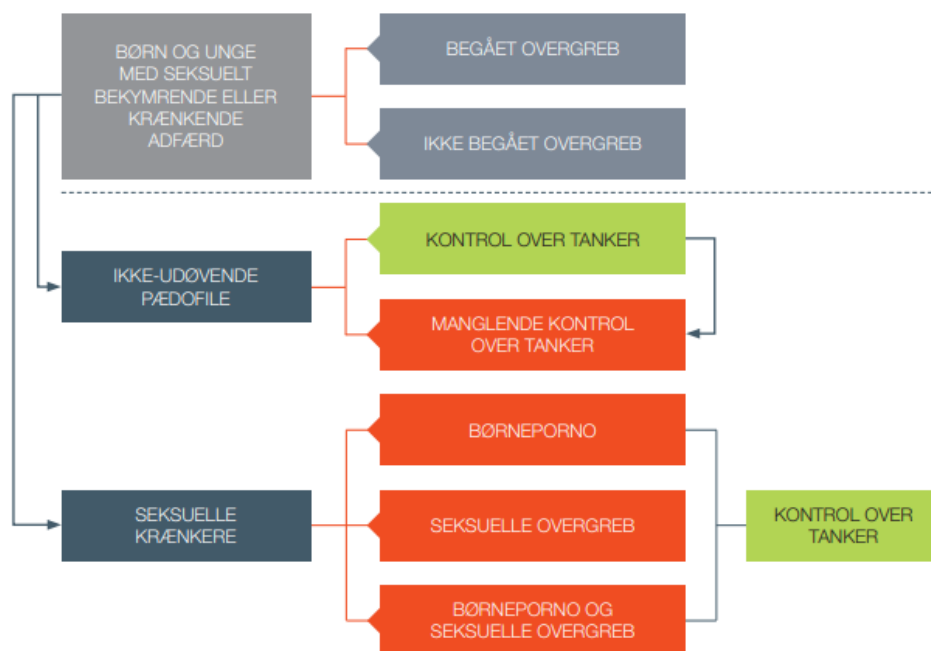
Organisering af området

I januar 2019 udarbejdede COWI på opdrag af Sundhedsstyrelsen rapporten ”Undersøgelse af muligheder for at styrke indsatsen til mennesker med pædofile tanker”. I rapporten kortlægges de eksisterende tilbud og behandlingsmuligheder til mennesker med pædofile tanker i Danmark samt internationalt. Endvidere konkluderes det, at der er begrænset forskning på området, hvilket betyder, at viden om effekterne af behandlingstilbuddene er begrænsede. Det vurderes at manglen på forskning særligt skyldes, at det er meget vanskeligt at få finansiering til effektstudier eller forebyggende foranstaltninger. Manglen på forskning angående effekt gør sig ligeledes gældende internationalt, hvor der kun i meget begrænset omfang er foretaget undersøgelser¹.

Mennesker med pædofile tanker kan overordnet opdeles i to undermålgrupper. De betegnes her som henholdsvis ikke-udøvende pædofile og seksuelle krænkerer. Foruden de to målgrupper er der endnu en undermålgruppe, som er børn og unge med seksuelt bekymrende eller krænkende adfærd. Se figur 1.

---

¹ ”Undersøgelse af muligheder for at styrke indsatsen til mennesker med pædofile tanker”, Sundhedsstyrelsen, 2019

Figur 1²

Overordnet er der behandlingstilbud henholdsvis til voksne og til børn og unge. Forskellen mellem børne- og voksenområdet er, at behandlingen på voksenområdet ligger inden for ressortområderne for Sundhedsministeriet samt Justitsministeriet, mens behandlingen af børn og unge ligger inden for Social- og ældreministeriets ressortområde.

Voksenområdet:

På voksenområdet er der tre typer behandlingstilbud til de forskellige målgrupper:

- 1) tilbud til selvhenvendende, dvs. personer, som selv henvender sig, med henblik på at få behandling for deres tanker,
- 2) behandling af personer som har begået seksualkriminalitet, og som har fået en betinget dom eller er prøveløsladt med vilkår om behandling
- 3) en landsdækkende anonym telefonrådgivning, Bryd Cirklen, specielt for voksne med seksuelle tanker om børn.

Til voksne findes der fire regionale behandlingssteder placeret i København, Odense, Middelfart og Aarhus. Disse fire behandlingssteder tilbyder grundlæggende den samme behandling og er forankret i hospitalsvæsenet. Derudover er der for dømt også udredning og behandling i Herstedvester fængsel. Se bilag 1 for oversigt over behandlingstilbuddene.

Sexologisk Klinik har tidligere gennemført en kampagne under overskriften ”Bryd Cirklen” i samarbejde med Red Barnet. Under samme navn har de i dag anonym telefonrådgivning til mennesker med pædofile tanker. Det vurderes at mellem 60 og 80 henvender sig hvert år til telefonrådgivningen, som har åbent fire timer én

² ”Undersøgelse af muligheder for at styrke indsatsen til mennesker med pædofile tanker”, Sundhedsstyrelsen, 2019

dag om ugen og bemandedes af medarbejdere fra Sexologisk Klinik, Psykiatrisk Center København.

Børn og unge:

På børneområdet er der tre landsdækkende tilbud til børn og unge med seksuelt bekymrende adfærd eller krænkende adfærd, der alle tilbyder samme form for behandling. De tre behandlingstilbud ligger fordelt på fire matrikler i hhv. København, Odense, Århus og Aalborg og varetager behandlingen af børn og unge i alderen 4-18 år. Det første behandlingstilbud, JanusCentret, blev etableret af Socialministeriet i 2003 med én klinik i København og stod indtil 2013 for den landsdækkende behandling af børn og unge med seksuelt bekymrende eller krænkende adfærd. I dag består JanusCentret af to klinikker i hhv. København og Odense. I 2013 blev der etableret to yderligere behandlingstilbud, hhv. projekt JUNO i Aarhus og projekt SEBA Aalborg.

JanusCentret har siden 2003 haft en videnscenterfunktion, der baserer sig på indsamling af omfattende data fra udrednings- og behandlingssager for børn og unge med seksuel bekymrende adfærd på tværs af behandlingsstederne i landet. Centret har fået til opgave at indsamle data på tværs af behandlingssenhederne til en landsdækkende årlig dokumentation og vidensopsamling på området³. Centret udgiver en årlig statusrapport.

Det kan tilføjes at Socialstyrelsen udgav publikationen ”Vidensopsamling om børn og unge med seksuelt bekymrende eller krænkende adfærd” i 2021, hvor de hidtidige erfaringer med den landsdækkende indsats til målgruppen opsamles.

Sundhedsstyrelsens aktiviteter på området

I rapporten ”Undersøgelse af muligheder for at styrke indsatsen til mennesker med pædofile tanker” peges på flere mulige indsatsområder, herunder på to udfordringer, der kan håndteres med en styrket oplysningsindsats:

1. at personer med pædofile tanker ikke kender mulighederne for rådgivning og behandling
2. at kommunerne ikke kender henvisningsmulighederne for børn og unge med bekymrende eller krænkende adfærd.

På baggrund af dette er der udmøntet 1,0 mio. kr. i 2021 til Sundhedsstyrelsen til en oplysningskampagne, som skal udbrede information om rådgivnings- og behandlingstilbud på området. Bl.a. til initiativet ”BrydCirklen.dk”, der er et tilbud, hvor Sexologisk Klinik tilbyder anonym telefonrådgivning til voksne med seksuelle tanker om børn.

Det forventes at oplysningsindsatsen vil udrulles i løbet af efteråret 2022.

---

³ ”Undersøgelse af muligheder for at styrke indsatsen til mennesker med pædofile tanker”, Sundhedsstyrelsen, 2019

Bilag 1: Oversigt over behandlingstilbud til voksne i Danmark⁴

	SEXOLOGISK KLINIK RIGSHOSPITALET	PSYKOTERAPEUTISK TEAM PÅ OUH	RETSPSYKIATRISK AFDELING I MIDDELFART	RETSPSYKIATRISK AMBULATORIUM PÅ AUH	HERSTEDSVESTERFÆNGSEL	LANDSDÆKKENDE ANONYM RÅDGIVNING, BRYD CIRKLEN
	BEHANDLINGSORDNINGEN					
OMRÅDE	Behandlingen dækker Region Hovedstaden, Bornholm og Region Sjælland.	Behandlingen dækker Region Syddanmark.	Behandlingen dækker Region Syddanmark.	Behandlingen dækker Region Midt og Region Nordjylland.	Behandlingen foregår i fængslet, men visiterer også indsatte til behandling i retspsykiatrien i Middelfart, AUH og Sexologisk Klinik.	Landsdækkende tilbud, som betjenes af ansatte på Sexologisk Klinik Rigshospitalet.
MÅLGRUPPE	Dømte, personer der afventer dom og selvhenvendende.	Selvhenvedere og borgere med en afventende dom.	Dømte. Nogle af patienterne er prøvelsladte på den betingelse, at de går i ambulans behandling.	Dømte, personer der afventer dom og selvhenvendende.	Dømte.	Selvhenvedere.
TILBUD	Tilbuddet består af en udredningsfase og efterfølgende behandling. Behandlingen består af individuel samtaleterapi eller gruppeterapi og forløbene er tilrettelagt ud fra patientens behov og problemstillinger. Længden af forløbene varierer afhængig af dom og frivilligt efter patientens ønske og behov. Behandlingen af sædelighedskriminelle foregår i samarbejde med Kriminalforsorgen.	Tilbuddet består af en udredningsfase og efterfølgende behandling. Behandlingen tilrettelægges enten som individuel samtaleterapi eller gruppebaseret terapi, hvilket bestemmes ud fra patientens særegne egenskaber. Længden af forløbet er individuelt.	Behandlingen består af enten individuel samtaleterapi eller gruppeterapi. Hvert behandlingsforløb er tilrettelagt ud fra den enkelte patients behov og problemstillinger. Længden af behandlingen afhænger af den indsatte domslængde. Der er også mulighed for at fortsætte behandlingen på frivillig basis efter afsluttet dom.	Der tilbydes primært individuelt samtaleterapi og gruppeterapi, som bliver justeret efter patientens behov og problemstillinger. Derudover tilbydes et gruppeforløb med en fysioterapeut, hvor der arbejdes med at komme i tættere kontakt med patientens følelser gennem kroppen. Der tilbydes også kønsdriftsdæmpende behandling. Forløbets længde varierer.	Første del af forløbet indebærer en grundig udredning for at forstå personens karakter, hvorefter behandlingsforløbet vil bestå af individuel samtaleterapi eller gruppeterapi. I visse tilfælde anvendes medicinsk behandling i form af kønsdriftsdæmpende medicin, dette er dog en frivillig behandlingsform. Længden af behandlingen afhænger af den indsatte domslængde.	Tilbuddet består af anonymrådgivning til dem, som henvender sig gennem telefonhjælpeinjen. Rådgivningen kan bestå af en enkelt samtale, men borgerne kan også oplyses om de landsdækkende behandlingstilbud. Det estimeres, at 20-30 pct. af de borgere som henvender sig, kommer i behandling.
BEHANDLERE/ UDBYDER AF TILBUD	Psykilere, psykologer, og sekretærer.	Psykilere, psykologer, psykoterapeuter med baggrund i sygepleje og fysioterapi.	Psykilere og psykologer.	Psykilere, psykologer, socialrådgivere, fysioterapeuter og sekretærer.	Læger, psykologer og sygeplejersker.	Psykilere, psykologer fra Sexologisk klinik på Rigshospitalet.
HENVISNING, VISITATION OG MULIGHEDER FOR ANONYMITET	Henvises fra forskellige kilder så som psykilere, psykologer, praktiserende læger, politiet etc. Behandlingen er ikke anonym, da patienterne skal oplyse CPR nr., men deres journaloplysninger bliver skærmet fra det øvrige sundhedsvæsen.	Henvisning fra læge er påkrævet. Anonymitet er ikke mulig, da patienterne skal oplyse CPR nr. og samtidig er journaloplysningerne ikke skærmet fra det øvrige sundhedsvæsen.	Henvisning sker fra Herstedvester Fængsel. Anonymitet er ikke mulig, da patienterne skal oplyse CPR nr. og samtidig er journaloplysningerne ikke skærmet fra det øvrige sundhedsvæsen.	Henvisning fra læge påkrævet for selvhenvendende. Derudover modtages henvisninger fra Herstedvester Fængsel. Anonymitet er ikke mulig, da patienterne skal oplyse CPR nr. og samtidig er journaloplysningerne ikke skærmet fra det øvrige sundhedsvæsen.	For indsatte med en straf op til 5 år fungerer fængslet som en visitationsordning, hvor det besluttes hvilken psykiatrisk og sexologisk behandling, de skal have. Derefter visiteres de indsatte til behandling på landets retspsykiatriske afdelinger. Til indsatte med længevarende eller forvaringsdomme tilbydes behandlingsforløb i Herstedvester Fængsel.	Rådgivningen er anonym. Borgere kan oplyses om behandlingstilbud.

⁴ ”Undersøgelse af muligheder for at styrke indsatsen til mennesker med pædofile tanker”, Sundhedsstyrelsen, 2019